AEE-T Journal of Environmental Education 16(1): 42 - 62, Jan - June 2025
ISSN 1906-8557
© 2010 The Association for Environmental Education of Thailand

Factors Related to Waste Separation Behavior of People in Pradu Ngam Subdistrict, Sri Thep District, Phetchabun Province

Janjira Phetchan[1] and Suradej Samranjit[2]

[1]Graduate Student, Master of Public Health Program (Public Health Administration)
[2]Lecturer, Master of Public Health Program, Faculty of Public Health,Ramkhamhaeng University
(Received: May 20, 2025 ; Revised: June 1, 2025 ; Accepted: June 12, 2025)

Abstract

This descriptive research aimed to: 1) assess the levels of predisposing, enabling, and reinforcing factors, as well as solid waste separation behavior among households in Pradu-ngam Subdistrict, Si Thep District, Phetchabun Province; and 2) examine the relationships between these factors and solid waste separation behavior. A total of 290 households participated in the study. The research instrument was a questionnaire comprising sections on personal information, predisposing factors, enabling factors, reinforcing factors, and waste separation behavior. The reliability coefficient was 0.90. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient with a statistical significance level set at 0.01

The predisposing factor of a positive attitude towards waste separation behavior was significantly correlated with the waste separation behavior in Pradu-ngam Subdistrict, Si Thep District, Phetchabun Province, at the 0.01 level of statistical significance (r = 0.629). The enabling factor concerning participation in waste separation and the operation of the recyclable waste bank fund was strongly and positively correlated with waste separation behavior in the same area, also at the 0.01 level of statistical significance (r = 0.702). The reinforcing factor, including access to media information and advice from family members, local administrative officials, and neighbors, showed a strong positive correlation with waste separation behavior in Pradu-ngam Subdistrict, at the 0.01 level of statistical significance (r = 0.699).

Keywords: Behavior, Solid Waste Separation, Community

Corresponding Author: Janjira Phetchan * E-mail : Nuyjira17@gmail.com

AEE-T J. Environ. Ed., 16(1): 42 - 62, Jan - June 2025

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชน ในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

จันทร์จิรา เพ็ชรจันทร์[1] และ สุรเดช สำราญจิตต์[2]

[1]นักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

[2]อาจารย์ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 290 ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำด้านเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = 0.629**)ปัจจัยเอื้อด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = 0.702**) ปัจจัยเสริมด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = 0.699**)ประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (r = 0.699**)

คำสำคัญ : พฤติกรรม, การคัดแยกขยะมูลฝอย, ประชาชน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อดีตมาสู่ปัจจุบันปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญ และนับยิ่งมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งมีสาเหตุมาจาก 1) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร2) การขยายตัวทางเศรษฐกิจ 3) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่เมืองและชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งองค์ประกอบของการเกิดขยะเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญต่างๆ และลักษณะวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น มลพิษทางดิน มลพิษทางอากาศมลพิษทางน้ำ ก่อให้เกิดอันตรายต่อระบบนิเวศ เป็นแหล่งพาหะนำโรค ทัศนียภาพไม่สวยงาม

จากรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอย ปีพ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 26.95 ล้านตัน หรือประมาณ 73,840 ตัน/วัน มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ ปีพ.ศ. 2566 ของกรมการปกครองเฉลี่ยเท่ากับ 1.12กิโลกรัม/คน/วัน และรัฐบาลได้กำหนดให้ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ มีการกำหนดแผนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้แก่ Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตราย แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทศ พ.ศ.2559 – 2564 และแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1ปี (พ.ศ.2559 – 2560) ซึ่งเป็นแนวทางเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย ไปสู่การเป็นสังคมปลอดขยะ (Zero Waste Society) โดยวางอยู่บนแนวคิด 3Rs -ประชารัฐคือ การมุ่งเน้นการจัดการขยะที่ต้นทาง เพื่อการจัดการที่ยั่งยืน เริ่มการส่งเสริมการคัดแยกขยะจากต้นทาง ลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าหรือแปรรูปขยะมูลฝอย โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหาได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคการศึกษาและภาคศาสนา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษได้กำหนดภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักเน้นการจัดการเชิงรุก ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยจะให้มีการลดคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะต้นทางและกลางทาง ทั้งขยะอาหาร ขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ของเสียอันตรายชุมชน ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย กระทรวงมหาดไทยได้ผลักดันแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”ประจำปี พ.ศ. 2567 โดยแผนปฏิบัติการมุ่งเน้นการคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชน โครงการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก การขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) และขับเคลื่อนการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) ของจังหวัดให้เกิดผลการ

ปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม กำหนดให้มีข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ และระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการขยะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยได้เห็นถึงความสำคัญ จึงได้ทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยประยุกต์ใช้ PRECEDE Model มาเป็นกรอบแนวคิด ในการศึกษาโดยให้มุ่งเน้นการใช้หลัก 3Rs คือ การลดปริมาณขยะ (Reduce) การนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เพื่อให้มีประสิทธิภาพและความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาระดับปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

2.เพื่อศึกษาปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) คือ ครัวเรือนที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหมด 8 หมู่บ้าน โดยใช้สูตรการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie, R.V. & Morgan, D. W. (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 290 ครัวเรือน

ผู้วิจัยสุ่ม.โดยใช้หลักความน่าจะเป็นของการสุ่ม โดยเรียงลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการจำแนกรายหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสุ่ม จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง อาศัยหลักความน่าจะเป็น

คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษา (Inclusion Criteria)

1.ตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. ตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนที่สามารถอ่าน เขียน หนังสือภาษาไทย หรือโต้ตอบสื่อสารได้

3. สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาวิจัย ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างที่คัดออก (Exclusion Criteria)

ประชากรเป็นผู้ย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ต่างพื้นที่ หรือไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 5 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 7 ข้อ แบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนธนาคารขยะ และเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยนำ ด้านเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเอื้อ ด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ และการดำเนินงานกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเสริม ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต. และเพื่อนบ้านตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการคัดแยกมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ (ตามหลัก 3Rs) ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะ (Reduce) ด้านการนำกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) และการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ข้อ จำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สร้างตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ ทุกข้อเป็นคำถามเชิงบวก โดยให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก

นำแบบสอบถามหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยมีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาทุกข้อ 0.67- 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยเป็นตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลโคกสะอาด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 ครัวเรือน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

นำข้อมูลแบบสอบถามไปวิเคราะห์ความสอดคล้องภายในของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's AIpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้เดวี่ (Davies, 1971) ,: อ้างถึงใน พิกรม อโศกบุญรัตน์ และคณะ, 2566)

ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.70 ถึง 1.00 มีความสัมพันธ์กันสูงมาก
ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.50 ถึง 0.69 มีความสัมพันธ์กันสูง
ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.49 มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.10 ถึง 0.29 มีความสัมพันธ์กันต่ำ
ค่า r มีค่าตั้งแต่ 0.01 ถึง 0.09 มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n=290)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	90	31.03
หญิง	200	68.97
อายุ		
20-30 ปี	9	3.10
31-40 ปี	33	11.38
41-50 ปี	47	16.21

51-60 ปี	101	34.83
61 ปีขึ้นไป	100	34.48
(Max) = 68 ปี (Min) = 27 ปี (Mean) = 52.90 ปี		
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	15	5.2
ประถมศึกษา	172	59.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	46	15.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	42	14.5
อนุปริญญา/ปวส.	5	1.7
ปริญญาตรี	10	3.4
อาชีพ		
เกษตรกร	174	60.00
รับจ้างทั่วไป	53	18.28
ค้าขาย	34	11.72
นักเรียน/นักศึกษา	4	1.38
อื่นๆ.ว่างงาน	25	8.62
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
.....1,500 – 3,000 บาท	166	57.24
.....3,001 – 4,500 บาท	116	40.00
.....4,501 – 6,500 บาท	7	2.41
.....6,501 บาทขึ้นไป	1	0.34
รวม	290	100
(Max) = 7,000 บาท(Min) = 1,500 บาท (Mean) = 3,106.20 บาท		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1 - 3 คน	156	53.79
4 - 6 คน	119	41.03
7 - 9 คน	15	5.17
รวม	290	100.00
(Max) = 9 คน (Min) = 1คน(Mean) = 3,524 คน		

เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนธนาคาร		
เข้าร่วม	171	58.97
ไม่เข้าร่วม	119	41.03
รวม	290	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนครัวเรือนในตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 209 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 68.97 เพศชาย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 51-60 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 34.83 อายุสูงสุด 68 ปี อายุต่ำสุด 27 ปี อายุเฉลี่ย 59.90 ปีอายุเฉลี่ย 52.90 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับประถมศึกษา จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 การประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ60.00 มีรายได้ในครอบครัวต่อเดือนสูงสุด 7,000 บาท รายได้ในครอบครัวต่อเดือนต่ำสุด 1,500 บาท รายได้ในครอบครัวเฉลี่ย 3,106.20 บาท จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระดับกลุ่มที่ 1 – 3 ต่อครัวเรือน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 53.79 สมาชิกในครัวเรือนสูงสุด จำนวน 9 คน สมาชิกในครัวเรือนต่ำสุดจำนวน 1 คน สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.52 คน การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนธนาคารขยะรีไซเคิล จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.97ปัจจัยนำ (ด้านเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย) โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 8 ก่อนนำขยะไปเผาทำลายทุกครั้ง จำเป็นต้องคัดแยกประเภทขยะก่อนเสมอ ($\bar{X}$ = 4.55, SD = 0.63) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 2 ท่านนำขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ ขวดแก้ว เหล็ก ท่อ PVC ฯลฯ ไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่ามากกว่า การนำไปเผากลางแจ้ง ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.64) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ข้อที่ 6 เมื่อไปจ่ายตลาดท่านจะใช้ถุงผ้าหรือตะกร้า แทนการใช้ถุงพลาสติก ($\bar{X}$ = 4.07, SD = 0.96) ตามลำดับ

2. ข้อมูลปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านปัจจัยนำ (เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านคิดว่าปัญหาจากขยะมูลฝอย เป็นหน้าที่ของทุกคนและทุกหน่วยงานที่ควรดูแลช่วยเหลือสามารถดำเนินการให้ได้ผลและรวดเร็ว	4.38	0.63	สูง
ท่านนำขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ ขวดแก้ว เหล็ก ท่อ PVC ฯลฯ ไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่า มากกว่า การนำไปเผากลางแจ้ง	4.53	0.64	สูง

ท่านลดการใช้ภาชนะบรรจุอาหารที่ทำจากโฟม เนื่องจากย่อยสลายได้ยาก	4.22	0.86	สูง
ท่านนำเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนที่ชำรุด มาซ่อม เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่	4.08	0.99	สูง
ท่านคิดว่าการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน ได้แก่การลดปริมาณขยะ การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ดีที่สุด	4.24	0.83	สูง
เมื่อไปจ่ายตลาดท่านจะใช้ถุงผ้าหรือตะกร้า แทนการใช้ถุงพลาสติก	4.07	0.96	สูง
การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมูลฝอย อย่างถูกวิธี จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจในการคัดแยกขยะได้มากขึ้น	4.40	0.70	สูง
ก่อนนำขยะไปเผาทำลายทุกครั้งจำเป็นต้องคัดแยกประเภทขยะก่อนเสมอ	4.55	0.63	สูง
การนำของเหลือใช้นำกลับมาใช้ใหม่ สามารถลดรายจ่ายให้กับครัวเรือน	4.37	0.65	สูง
การปฏิเสธถุงพลาสติกจากร้านค้าสะดวกซื้อแล้วหันมาใช้ถุงผ้าหรือภาชนะที่นำมาเอง จะช่วยลดปริมาณขยะ	4.27	0.68	สูง
ท่านรู้วิธีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท เช่น ขวดน้ำพลาสติก กล่องกระดาษ สามารถนำไปใช้ซ้ำ หรือรีไซเคิล	4.35	0.72	สูง
ท่านคิดว่าการคัดแยกขยะในเครัวเรือน ไม่ได้เป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อนและทำให้เสียเวลา	4.49	0.62	สูง
ท่านคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ควรแสดงความรับผิดชอบต่อความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน	4.32	0.72	สูง
ท่านคิดว่าหากไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน อาจทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้	4.30	0.80	สูง
ท่านมีความยินดีและพร้อมที่จะช่วยคัดแยกขยะจากครัวเรือนของตนเองก่อนนำไปทิ้งอย่างถูกต้อง	4.41	0.73	สูง
รวม	**4.33**	**0.51**	**สูง**

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 8 ก่อนนำขยะไปเผาทำลาย

ทุกครั้ง จำเป็นต้องคัดแยกประเภทขยะก่อนเสมอ ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.63) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ 2 ท่านนำขยะรีไซเคิล เช่น กระดาษ ขวดแก้ว เหล็ก ท่อ PVC ฯลฯ ไปขายให้ผู้รับซื้อของเก่ามากกว่า การนำไปเผากลางแจ้ง ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.64) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ข้อที่ 6 เมื่อไปจ่ายตลาดท่านจะใช้ถุงผ้าหรือตะกร้า แทนการใช้ถุงพลาสติก($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.ด้านปัจจัยนำ (เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชากรในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00)	255	87.9
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67)	33	11.4
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33)	2	0.69
$\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.51, Min = 1.40, Max = 5		

จากตาราง 3 พบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย มีระดับสูง จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 87.9 ระดับปานกลาง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4 และระดับต่ำ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69 ตามลำดับ6

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านปัจจัยเอื้อ (การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย และการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านเข้าร่วมประชุมและเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานเรื่องปัญหาขยะ เมื่ออบต. หรือชุมชนมีการนัดประชุม	4.25	0.71	สูง
ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนจาก ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ฯลฯมาเป็นคณะกรรมการ ในการดำเนินงานของกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล	4.04	0.74	สูง

ท่านคัดแยกขยะแต่ละประเภท ได้ถูกต้องมากขึ้นหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการคัดแยกขยะ โครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน โครงการกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล ตำบลประดู่งาม	4.16	0.76	สูง
ท่านมีรายได้และได้รับสวัสดิการเพิ่มขึ้น จากการขายขยะให้กับกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล	4.16	0.65	สูง
ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ การคัดแยกขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลประดู่งาม	4.14	0.83	สูง
ท่านไม่ทิ้งขยะหรือวัสดุสิ่งของลงแหล่งน้ำ หรือลงบนถนนหรือในที่สาธารณะ	4.45	0.67	สูง
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การป้องกันแก้ไขปัญหาการคัดแยกขยะ ที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่	4.23	0.77	สูง
ท่านเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมรักษาความสะอาดของพื้นที่ ที่จัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น Big Cleaning Day อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เป็นต้น	4.00	086	สูง
ท่านมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน เช่น คัดแยกขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย เป็นต้น	4.33	0.72	สูง
ท่านมีส่วนรวมในการเป็นคณะกรรมการคัดแยกขยะ เช่น คณะกรรมการการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย , คณะกรรมการกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล , คณะกรรมการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)	3.62	1.19	ปานกลาง
ท่านเคยแสดงความคิดเห็น หรือชี้แจงข้อแก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับการทิ้งขยะมูลฝอย เช่น คลองสาธารณะ ถนนในพื้นที่	3.82	1.18	สูง
ท่านชักชวนสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านให้ช่วยกันดูแล เรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่	4.16	0.87	สูง
ท่านแยกเศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ทิ้งในถังขยะเปียก	4.28	0.85	สูง

ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานในการคัดแยกขยะมูลฝอย ขององค์การบริหารส่วนตำบลประดู่งาม	4.23	0.75	สูง
รวม	**4.13**	**0.53**	**สูง**

จากตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 6 ท่านไม่ทิ้งขยะหรือวัสดุสิ่งของลงแหล่งน้ำ หรือลงบนถนนหรือในที่สาธารณะ ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.67) รองลงมาได้แก่ข้อที่ 9 ท่านมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือน เช่น คัดแยกขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย เป็นต้น ($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.72) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 10 ท่านมีส่วนรวมในการเป็นคณะกรรมการคัดแยกขยะ เช่น คณะกรรมการการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย , คณะกรรมการกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล , คณะกรรมการอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 1.39) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00)	219	75.52
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67)	70	24.14
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33)	1	0.34
$\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.53, Min = 2.07, Max = 5		

จากตารางที่ 5 พบว่าประชากรในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล มีระดับสูง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 75.52 ระดับปานกลาง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.14 และระดับต่ำ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยเสริม (การได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน) ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

การได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากสื่อทางโทรทัศน์	3.28	1.42	ปานกลาง
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากสื่อทางวิทยุ	2.33	1.44	ต่ำ
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากแผ่นพับ / ป้ายประชาสัมพันธ์	2.69	1.41	ปานกลาง
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากเสียงตามสายในชุมชน	4.27	1.02	สูง
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากอินเตอร์เน็ต / สื่อออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ค, ไลน์ , เว็บไซต์	3.24	1.47	ปานกลาง
ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจาก เจ้าหน้าที่อบต.	4.32	0.97	สูง
สมาชิกในครัวเรือนของท่านเคารพการตัดสินใจในการเลือกวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอยของครัวเรือน	4.42	0.71	สูง
สมาชิกในครัวเรือนของท่านคัดแยกขยะ ประเภท หลอดไฟถ่านไฟฉายแบตเตอรี่ออกจากขยะทั่วไป	4.54	0.64	สูง
สมาชิกในครัวเรือนของท่านให้ความร่วมมือในการลดขยะมูลฝอย เช่น นำขวดพลาสติก ขวดแก้วที่มีสภาพดี กลับมาใช้ใหม่	4.35	0.82	สูง
เพื่อนบ้านมักช่วยเหลือท่านในการซ่อมแซมเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ได้อีก	3.69	1.28	ปานกลาง
ท่านได้รับคำแนะนำวิธีการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ อบต.	4.16	0.89	สูง

เพื่อนบ้านแจ้งข่าวสารที่เกี่ยวกับแนวทางในการลดปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนให้แก่ท่าน	3.61	1.26	ปานกลาง
รวม	**3.74**	**0.63**	**สูง**

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 8 สมาชิกในครัวเรือนของท่านคัดแยกขยะ ประเภท หลอดไฟถ่านไฟฉายแบตเตอรี่ ออกจากขยะทั่วไป ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.64) รองลงมาได้แก่ข้อที่ 7 สมาชิกในครัวเรือนของท่านเคารพการตัดสินใจในการเลือกวิธีการลดปริมาณขยะมูลฝอยของครัวเรือน ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.71) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 2 ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยจากสื่อทางวิทยุ ($\bar{X}$ = 2.33, S.D. = 1.44) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบ ครัว เจ้าหน้าที่อบต. และเพื่อนบ้าน ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

การได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00)	187	64.48
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67)	92	31.72
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33)	11	3.79
$\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.63, Min = 2.08, Max = 4.75		

จากตารางที่ 7 พบว่า พบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน มีระดับสูง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 64.48 ระดับปานกลาง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 31.72 และระดับต่ำ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามคำถามรายข้อ (n=290)

พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ครัวเรือนของท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใบใหญ่เพียงใบเดียว ใส่สิ่งของแทนการใช้ใบเล็กหลาย ๆ ใบ	4.21	0.87	สูง
ครัวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าชนิดเติม (Refill) เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม เพื่อลดปริมาณขยะ	4.32	0.75	สูง
ครัวเรือนของท่านเลือกใช้กล่องบรรจุอาหาร หรือ ปิ่นโต แทนการใช้กล่องโฟม หรือพลาสติกบรรจุอาหาร	4.31	0.85	สูง
ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการช่วยลดขยะมูลฝอยในครัวเรือน	4.38	0.69	สูง
ท่านหลีกเลี่ยงการใช้สเปรย์กำจัดยุงโดยหันมาใช้วิธีการแบบธรรมชาติ เช่นการเปิดพัดลม นอนกางมุ้ง ติดมุ้งลวด	4.43	0.76	สูง
ท่านมักพกกระบอกน้ำส่วนตัวติดตัวทุกครั้ง เวลาออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน	3.90	1.33	สูง
ครัวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวร และมีอายุการใช้งานยาวนานอยู่เสมอ	4.01	0.73	สูง
ครัวเรือนของท่านมักนำขวดพลาสติก หรือขวดแก้วที่สะอาดกลับมาใช้ใหม่อีก	3.77	1.29	สูง
ท่านนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวกลับมาใช้หน้าว่างซ้ำ	2.92	1.45	ปานกลาง
ท่านมีการซ่อมแซมของใช้ที่ชำรุดเล็กน้อย เพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำ	3.80	1.08	สูง
ท่านนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้วไปบริจาคให้แก่ผู้อื่น เช่น เสื้อผ้า รองเท้า เป็นต้น	4.15	0.93	สูง
ท่านนำวัสดุเหลือใช้ประเภทกล่อง กระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้งานได้อีก	4.26	0.73	สูง
ครัวเรือนของท่านนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกที่ไม่เปรอะเปื้อนใช้ใส่ของอีกครั้งหนึ่ง หรือ ใช้เป็นถุงใส่ขยะในบ้าน เป็นต้น	4.23	0.91	สูง

ท่านแยกเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ที่เหลือจากการรับประทานมาหมักทำปุ๋ยหมักไว้ใช้ที่บ้าน	3.84	1.26	สูง
ท่านนำขยะประเภท ขวดน้ำพลาสติก ขวดแก้ว กล่องกระดาษไปขายให้กับกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิลหรือผู้รับซื้อเก่า	4.31	0.87	สูง
ท่านมักนำยางรถยนต์เก่า มาทำเป็นที่ปลูกต้นไม้ หรือ ผักสวนครัวใช้เองที่บ้าน	3.46	1.31	ปานกลาง
ท่านนำเสื้อผ้าที่ชำรุดเล็กน้อย ไปซ่อมแซม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง	3.81	1.06	สูง
ครัวเรือนของท่านนำขยะประเภท กล่อง กระดาษ ขวดแก้ว พลาสติกหนังสือพิมพ์ เก็บไว้ขายหรือนำกลับมาใช้งานบางอย่างได้อีก	4.06	0.93	สูง
ท่านนำสิ่งของเหลือใช้มาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น นำขวดพลาสติกดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ กระถางต้นไม้ แจกัน	3.53	1.31	ปานกลาง
ท่านเก็บถุงพลาสติกที่สะอาด กลับมาใช้ใหม่อีกครั้งเท่าที่สามารถทำได้	4.02	0.96	สูง
รวม	**3.99**	**0.61**	**สูง**

จากตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 5 ท่านหลีกเลี่ยงการใช้สเปรย์กำจัดยุงโดยหันมาใช้วิธีการแบบธรรมชาติ เช่นการเปิดพัดลม นอนกางมุ้ง ติดมุ้งลวด ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.76) รองลงมาได้แก่ข้อที่ 4 ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการช่วยลดขยะมูลฝอยในครัวเรือน ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.69) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ข้อที่ 9 ท่านนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวกลับมาใช้หน้าว่างซ้ำ ($\bar{X}$ = 2.92, S.D. = 1.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่พื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ (n =290 คน)

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สูง (คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00)	224	77.24
ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67)	66	22.76
ต่ำ (คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33)	0	0.00
$\bar{X}$ = 3.99, S.D. = 0.61, Min = 2.50, Max = 5		

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยมีระดับสูง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 77.24 ระดับปานกลาง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 22.76 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสมมติฐานการศึกษา หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ปัจจัย	พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย		
	r	p-value	ระดับความสัมพันธ์
ปัจจัยนำ	0.629**	< 0.001	สูง
ปัจจัยเอื้อ	0.702**	< 0.001	สูงมาก
ปัจจัยเสริม	0.699**	< 0.001	สูง

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การทดสอบสมมติฐานผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีดังนี้

ปัจจัยนำ (เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง (r = 0.629**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยเอื้อ (การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก (r = 0.702**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยเสริม (ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง (r = 0.699**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยนำ (ด้านเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง (r = 0.629**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของ พรสวรรค์ ศรีอ่อนทอง* สาโรจน์ นาคจู ส.ด.(2567) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ และเจตคติเกี่ยวกับการการคัดแยกขยะในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือน (r = 0.607, p < 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยเอื้อ (ด้านการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะและการดำเนินกองทุนธนาคารขยะวัสดุรีไซเคิล) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก (r = 0.702**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาวดี ยิ้มอยู่ และสาโรจน์ นาคจู (2567 ,หน้า 890) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน เขตเทศบาล ตำบลบ้านโตนด อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเอื้ออยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน (r = 0.472, p < 0.001) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยเสริม (ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง (r = 0.699**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับการศึกษาของ ณิชา ริยาพันธ์ และ มิ่งขวัญ ศิริโชติ (2567, หน้า 478-487) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลเสาเภา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเสริมการได้รับข้อมูลข่าวสารและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่ และเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลัก 3R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ทัศนีย์ ทองสัมฤทธิ์ และ เกษม ชูรัตน์ (2567 , หน้า 440-449) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนในเขตพื้นที่ตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจับพบว่า ปัจจัยเสริม การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการขยะมูลฝอยครัวเรือนกับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน (r=0.62 , p <0.01) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งาม อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวกลับมาใช้หน้าว่างซ้ำ ทั้งนี้เพื่อช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษอย่างคุ้มค่าทั้งสองหน้า นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากการวิจัยทำให้ทราบว่าปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการคัดแยกขยะนั้น ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่าง ๆ และการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่ อบต. และเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ควรกำหนดนโยบายหน่วยงานระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ ตำบลประดู่งามอำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านนำกระดาษที่ใช้หน้าเดียวกลับมาใช้หน้าว่างซ้ำ ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษอย่างคุ้มค่าทั้งสองหน้า นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. จากการวิจัยทำให้ทราบว่าปัจจัยที่เสริมกับพฤติกรรมการคัดแยกขยะนั้น ของปัจจัยเสริม ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารสื่อต่างๆและการได้รับคำแนะนำจากบุคคลในครอบครัว เจ้าหน้าที่อบต.และเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ควรกำหนดนโยบายหน่วยงานระดับท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ.(2565*)*. **แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2(พ.ศ. 2565 - 2570).** กรุงเทพมหานคร:กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ.(2566*)*.**รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ.2566**. กรุงเทพมหานคร:กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.(2567). **แนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด"**. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

กัลยาณี อุปราสิทธิ์.(2568). **พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขต เทศบาล ตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่.**วารสารบัณฑิตวิจัย,6(2),163-171.

ณิชา ริยาพันธ์ และ มิ่งขวัญ ศิริโชติ **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ตำบลเสาเภา อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช.**คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.การประชุมวิชาการ (Proceedings) คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มิติใหม่ในการดูแลสุขภาพ สูงวัยอย่างมีสุขภาวะ; วันที่ 25 สิงหาคม 2567; กรุงเทพมหานคร: สมาคมพยาบาลทหารบกและคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 478-487.

ปิยชาติ ศิลปะสุวรรณ. (2557). **บทความวิชาการขยะมูลฝอยชุมชนปัญหาใหญ่ที่ประเทศ กำลังเผชิญ.** วารสารสำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 4(7)1-20.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. (อินเตอร์เน็ต). (เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2567). เข้าถึงได้จาก: https://dictionary.orst.go.th/index.php

ศราวุฒิ ทับผดุง.(2563) **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** วิทยานิพนธ์ ส.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ศุภษร วิเศษชาติ , สมบัติ ศิลา , และสุนิศา แสง*จันทร์*. (2560). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนชุมชนที่ 2 เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว.** วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต , 5(2), 422 – 433

สุรเดช สำราญจิตต์.(2567) **พฤติกรรมสุขภาพทางสาธารณสุข. เอกสารประกอบการสอนวิชา PHA 6303 พฤติกรรมสุขภาพทางสาธารณสุข**.กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Best, John W. (1977). Research in Education. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, Inc

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.